

Waarnemingen januari, februari, maart 2021

Peter Spierenburg

Waarnemingen zijn overgenomen van www.waarneming.nl. Hier is een volledig overzicht te vinden van de vogels en andere soorten, die deze maanden in ons waarnemingsgebied zijn waargenomen.

Nieuw voor Noordwijk: Provençaalse Grasmus

Er blijven nieuwe soorten toegevoegd worden aan de Noordwijkse lijst. Nog geen paar honderd meter van de plek waar vorig jaar een Westelijke Orpheusgrasmus werd ontdekt, dook nu als nieuwe soort een Provençaalse Grasmus op. Joël Haasnoot ontdekte de vogel in de vroege ochtend van 19 maart tijdens een broedvogelmonitoring (BMP) ronde in de zeereep van de Coepelduynen. Casper Zuyderduyn was in de buurt was en was op tijd ter plekke om als tweede waarnemer de waarneming te bevestigen en foto's te maken. Daarna verdween de vogel uit zicht in de dichte struiken. Aan het eind van de ochtend wist Gijsbert Twigt na lang zoeken als laatste de vogel in het vizier te krijgen. De vogel liet ook een aantal keer zijn zang horen. Een bijzondere overeenkomst met de eerdere Orpheusgrasmus is dat dit naaste familielid ook niet ver bij Nederland vandaan broedt, maar toch uiterst zelden naar ons land afdwaalt. De dichtstbijzijnde broedgebieden ten zuiden van ons liggen al in Normandië en Zuid-Engeland. Hij komt tegenwoordig ook voor in de duinen van de Engelse oostkust, direct aan de overkant! Toch is dit pas de 15^e keer dat de soort in Nederland opduikt en pas de 4^e keer in het voorjaar. Provençaalse Grasmussen blijven het hele jaar in hun broedgebied en verspreiden zich maar over korte afstanden. Dat de vogel in de zeereep van de Coepelduynen zich lastig liet zien was geen verrassing. Hij komt voor in open duin- en heidelandschap, waar hij zich ophoudt in dichte, lage struikjes. De lage, door de zeewind afgeschoren ligusterstruwelen in de zeereep lijken daar wel op. Dat was ook precies waar de vogel rondscharrelde en zich verborgen hield.

De Provençaalse Grasmus is één van de soorten die vaak wordt genoemd in verband met klimaatverandering. Als gevolg daarvan is bij een groot aantal soorten een langzame verschuiving van het verspreidingsgebied naar het noorden te zien. Dat is onderzocht met modellen waarmee de te verwachten veranderingen zijn geprojecteerd naar de toekomst. Daarin zie je inderdaad dat Nederland wel eens tot het toekomstig broedgebied van de Provençaalse Grasmus kan behoren. Wellicht was

Atlantische Provençaalse Grasmus -19 maart 2021 Coepelduyn C2 © Gijsbert Twigt

de vogel in de Coepelduynen daarvan een voorbode. Maar de medaille heeft voor de Provençaalse Grasmus twee zijden. Aan de noordgrens van zijn areaal, in Engeland is hij zich naar het noorden aan het uitbreiden.

Tegelijkertijd zijn er van de zuidgrens van zijn gebied, in Spanje en Italië, signalen van afname. In de nieuwe Europese vogelatlas is dat opschuiven goed te zien. Ten opzichte van de eerdere atlas van 1997 zijn er gebieden aan de noordrand bij gekomen en aan de zuidkant verdwenen. Om mee te kunnen bewegen is het dus belangrijk, dat aan de noordkant er voldoende nieuwe geschikte gebieden beschikbaar komen.

Arctische soorten kunnen

bijvoorbeeld op een gegeven moment tegen grenzen aan lopen, als ze niet verder noordelijk kunnen. Ook voor bergbewoners geldt dat: ze kunnen niet verder mee schuiven naar koelere gebieden dan de top van de berg. Klimaatverandering kan zo het overleven van populaties vogels in gevaar brengen. Maar ook de Provençaalse Grasmus is ondanks de uitbreidingsmogelijkheden in het noorden niet zonder meer veilig. Koude winters kunnen de populatie weer sterk decimeren. Ook extremen zijn onderdeel van het beeld van klimaatverandering. Een serie van warme zomers en zachte winters kan deze grasmus de wind in de rug geven. Maar als daar af en toe een koude uitschieter tussen zit dan stopt de opmars naar het noorden alsnog. Ook moeten er geschikte gebieden zijn, want zonder een ruggengraat van goed beschermde natuurgebieden is hier voor veel soorten uit het zuiden geen toekomst. De Provençaalse Grasmus lijkt hoe dan ook een soort om komende jaren op te gaan letten. Wellicht gaat deze klimaatvluchteling in onze duinen ooit een mooie toekomst tegemoet.

Roodborsttapuiten en Witte Kwikstaarten blijven de winter over

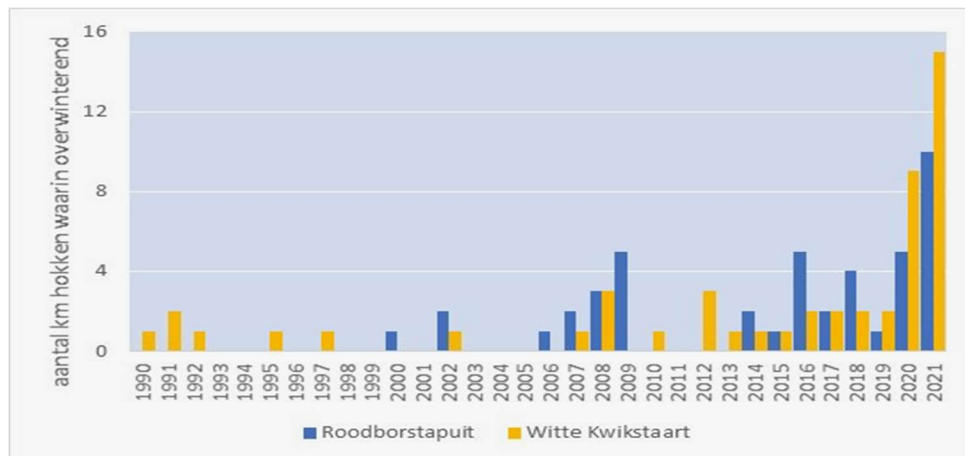
Tot begin februari hadden we weer een bijzonder zachte winter, iets wat we de laatste jaren niet anders gewend zijn. Een aantal zomergasten probeerden weer te overwinteren. Sinds de waarnemingen worden bijgehouden in het waarnemingenarchief (sinds 1967) is er een aantal soorten, die af en toe een overwinteringspoging wagen. De Tjiftjaf is wellicht de bekendste overwintelaar. In 19 van de 55 jaar sinds 1967 waren er waarnemingen in januari. Sinds 2014 is dat jaarlijks het geval. Dat kan komen door de recentere zachte winters, maar het sterk groeiende aantal actieve waarnemers speelt natuurlijk ook een rol. Het aantal kilometerhokken met één of meer Tjiftjaffen in de maand januari schommelt sinds 2014

Roodborsttapuit - (♂) 6 januari 2021 Noordwijk - Coepelduynen - Guytendel © René van Rossum

tussen 1 en 9. Het jaar 2021 was wat dat betreft met 3 kilometerhokken niet uitzonderlijk. Hetzelfde geldt voor de twee meest schaarse overwintelaars: de Zwartkop (15 winters sinds 1967) de Zwarte Roodstaart (9 winters sinds 1967). Beiden overwinterden dit jaar, maar de waarnemingen daarvoor dateren alweer van 2016. Ondanks meer oplettende ogen van vogelaars blijft voor deze twee soorten het overwinteren toch incidenteel. De zachtere winters lijken daar geen effect op te hebben. Anders ligt het voor de Roodborsttapuit, aanwezig in 17 winters sinds 1967 en sinds 2014 jaarlijks. De soort neemt sinds 2014 toe. Dit jaar overwinterden er op meer plekken dan ooit één of twee vogels, in totaal in 10 kilometerhokken (figuur 1). Met name in de AWD waren ze wijd verspreid. In de figuur is ook te zien hoe al vanaf 2006 het aantal overwintelaars begon te groeien, maar toen weer terug geworpen werd door een serie van wat koudere winters tussen 2010 en 2013. De Witte Kwikstaart is wellicht een minder bekende overwintelaar, maar is net als de Tjiftjaf in 19 van de 55 januari maanden sinds 1967 gezien. De eerste januariwaarneming voor ons werkgebied stamt uit 1990 en sinds 2012 worden ze elk jaar gezien in die maand. Witte Kwikstaarten vormen in de winter vaak groepen. Zo betrof de eerste januariwaarneming van 1990 een groep van 8 vogels. Dit jaar zwierf voor het tweede jaar op rij een grote groep Witte Kwikstaarten rond in de Zwetterpolder en omgeving. Vorig jaar telde de groep tot 45 vogels, dit jaar 30. De groep was weliswaar kleiner, maar de vogels zaten dit jaar wijder verspreid. Er waren waarnemingen vanuit 15 kilometerhokken, met het zwaartepunt rond de Zwetterpolder. In figuur 1 is te zien hoe de Witte Kwikstaart net als de Roodborsttapuit sinds 2014 toeneemt, met vooral de laatste twee winters als uitschieter. Ook de terugval van 2010-2013 is te zien. In de bende van vijf (Tjiftjaf, Zwartkop, Zwarte Roodstaart, Roodborsttapuit en Witte Kwikstaart) lijkt er zich een tweedeling af te tekenen. Voor Tjiftjaf, Zwartkop en Zwarte Roodstaart lijken de zachte winters niet veel te veranderen. De aantallen nemen niet toe (Tjiftjaf) of het overwinteren blijft incidenteel (Zwartkop en Zwarte Roodstaart). Roodborsttapuit en Witte Kwikstaart lijken

juist op weg om veel vaker de winter over te blijven. Als vogels van open terrein bieden de zachtere winters hen blijkbaar meer kans dan de soorten die meer aan dorp en bos gebonden zijn.

Figuur 1 Aantal km hokken met overwinterende Roodborsttapuiten en Witte Kwikstaarten in het Noordwijkse waarnemingsgebied (maand januari 1990-2021).

Korte en krachtige winter

*Grote Gele Kwikstaart – 7 februari 2021 Katwijk aan Zee - Rijnsoever
© Joas de vreugd*

Maar een massale uittocht van eenden kwam niet op gang. Wel passeerden er in totaal 4 Blauwe Kiekendieven deze dagen en verbleven er in de AWD, het Vinkeveld en de bollenvelden minimaal 3. Inmiddels waren alle kleinere sloten al snel na de koudeinval dichtgevroren. Dat was slecht nieuws voor de IJsvogel die nog aan het herstellen was van de late koudeperiode in maart 2018. Net als in 2018 lijkt de klap weer groot. Na de vorstperiode was er het hele kwartaal geen enkele waarneming meer van een IJsvogel in ons waarnemingsgebied. Dat is ook te zien in de Liveatlas trend op de Sovon website. Landelijk viel het aantal waarnemingen in februari abrupt terug met 80% ten opzichte van het gemiddelde van de vorige twee jaar. Vier van de vijf IJsvogels hebben de kou dus niet overleefd. Ook de Grote Gele Kwikstaart is gevoelig voor kou. Ook voor deze soort heeft de vorstperiode er ingehakt, maar toch bleken ze met het

Tegen het eind van wat de zoveelste zachte winter leek te worden, viel in de tweede week van februari alsnog de winter in. Met sneeuw en snel dalende temperaturen kwam er snelle uittocht van vogels op gang. Met een sneeuwstorm van noordoost 7 in de rug ontvluchtten lijsters, Spreeuwen, Kieviten, Wulpen, Smienten en ganzen ons land. Ook de eerste vroeg gearriveerde Grutto's moesten weer halsoverkop terug. Op radarbeelden was te zien hoe massaal dat gebeurde. Ze hoefden niet ver want de sneeuwgrens lag al in Noord-Frankrijk. Na de eerste massale vlucht op 7 februari bleef de koudetrek in de volgende dagen beperkt. Pas vanaf 12 februari kwam er meer beweging op gang. Die dag passeerden er 33 Nonnetjes langs de zeetrekhut en de volgende dag 18 (JD HV). Dat was een teken dat grote oppervlaktewateren in het noorden van het land aan het dichtvriezen waren.

*Houtsnip – 14 februari 2021 Noordwijk - De Klei
© Joas de vreugd*

*Grote Zilverreiger – 14 februari 2021 Noordwijk - Willem v.d. Bergh (Stichting)
© Gijsbert van der Bent*

oplopen van de temperaturen nog her en der aanwezig. Net als in eerdere vorstperiodes doken overal Houtsnippen op. Deze hadden de wijk genomen naar de relatief mildere omstandigheden van de kust. Op 9 februari telde Hein Verkader er 64 op Offem. Bokjes verbleven in de kwelslootjes aan de binnenduinrand en kregen dit keer gezelschap van Grote Zilverreigers. Deze lieten zich in deze voor hen ongewone omstandigheden tot dichtbij benaderen, zoals de vogel die zich ophield in de slootjes van Willem v.d. Bergh (GB). In de avimap gegevens is een korte dip te zien van de aanwezigheid van Grote Zilverreigers.

*Bosuיל uilskuiken – 27 februari 2021 Noordwijk - Willem v.d. Bergh (Stichting)
© Gijsbert van der Bent*

Mogelijk hebben ze de kou even ontvlucht richting het zuiden, om snel weer te keren na het invallen van de dooi. Als het gaat om echte winterharde soorten dan staat de Bosuil met stip bovenaan. Vlak na de vorstperiode, op 27 februari, vlogen op Willem v.d. Bergh drie jonge uilskuikens uit (GB). Het paar Bosuilen moet al half december zijn begonnen met broeden. De korte maar krachtige vorstperiode heeft deze bikkels volledig onaangedaan gelaten.

Cetti's Zanger

In de nieuwe Europese broedvogelatlas laat de Cetti's Zanger hetzelfde patroon zien als de Provençaalse Grasmus. Onder invloed van het opwarmen van het klimaat schuift de verspreiding naar het noorden. Net als de Provençaalse Grasmus is de Cetti's Zanger gevoelig voor koudeperiodes.

De eerste poging tot vestiging in de jaren zeventig liep dood op de koude winter van 1978/79. Rond 2005 startte een nieuwe opmars. Daarna zijn er nog wat koude winterperiodes geweest. Terwijl die korte felle koudeperiodes voor de IJsvogel fataal kunnen zijn, slaat de Cetti's Zanger zich tegenwoordig goed door de winter heen. Met hun kruip- en sluipgedrag maken ze goed gebruik van de beschutting van dichte oevervegetaties, zelfs bij sneeuw. De opmars lijkt daarmee niet de stuiten. Vooral in het westen van het land duikt hij op allerlei plekken op. In 2019 werd de landelijke populatie geschat op 3000-3500 broedparen. In ons werkgebied was de eerste aanwijzing voor vestiging een zingende vogel op 5 mei 2020 in de AWD bij De Zilk (EV). Voorafgaand aan een vestiging overwintert de soort vaak op de nieuwe locatie. De zang laat hij ook midden in de winter horen.

Afgelopen winter overwinterde er voor het eerst een Cetti's Zanger in ons werkgebied, bij het Oosterduinse Meer (MW). Op 10 november dook hij voor het eerst op. De laatste waarneming was van 16 januari (CZ). Na de koudeperiode van februari zijn er geen waarnemingen meer. Het lijkt er dus op, dat de kou deze pionier toch de das heeft om gedaan. De algehele opmars in Nederland lijkt, met hooguit een kleine rimpeling, onverminderd door te gaan. Het is waarschijnlijk een kwestie van tijd voordat we de Cetti's Zanger ook als Noordwijkse broedvogel kunnen ontvangen.

Maandoverzicht

januari

Vanwege het vuurwerkverbod met oudjaar startte het jaar dit keer niet met dichte mist. Wel draaide in de eerste week de wind naar noord, wat alsnog grijze, mistige dagen bracht. Rond de 10° kwamen we in een overwegend westelijke stroming terecht, met vaak harde wind uit richtingen van zuidwest tot noordwest. In de laatste twee dagen draaide het weer naar het oosten en daalde de temperatuur voor het eerst in deze winter 's nachts beneden het vriespunt.

Koereiger – 1 januari 2021 Noordwijk - Noordzijderpolder - grasland Sancta Maria © Sven Pekel

De door Nika van den Meiracker en Hugo Langezaal ontdekte **Humes Bladkoning** was nog t/m 3 januari in de Guytendel aanwezig (BS ea). Ook de **Bruine Boszanger** aan de overzijde van de Leidse Vaart bij Piet Gijs bleef hangen en zat hier nog t/m 22 januari (PS ea). Op 1 januari zat er een **Koereiger** in het Langeveld (SP CZ). Op 8 januari verbleef er een **Kleine Zilverreiger** in de Hogeveense Polder (PS). Op veel plekken zaten overwinterende **Waterrallen**, zoals langs de Leidse Vaart, in De Klei, bij het Oosterduinse Meer en het Zwarte Pad bij Katwijk (CZ ea). In het plasje in De Klei verbleef de hele maand een **Witgat** en op 24 januari zaten er twee. (HV). In de Hogeveense Polder waren 6 **Fazanten** aanwezig (PV JVr). Twee **Ooievaars**, vermoedelijk het paar van de Bronsgeest, overwinterende in Polder Hoogeweg (JV ea). In de zuidelijke AWD joeg op 6 en 18 januari een **Blauwe Kiekendief** (JW CB). Een **Smelleken** was op 29 januari aan het jagen in de Zwetterpolder (PS). De **Slechtvalken** van de toren van Leeuwenhorst hingen op 31 januari weer rond en zaten samen met een derde vogel in de Noordzijderpolder (PS). Op de zendmast in de Hoornes Katwijk verbleef de hele maand een Slechtvalk (AM ea). Bijzonder was de vondst van een dode **Noordse Pijlstormvogel** op het strand van de Coepelduynen op 15 januari (AM). Een ochtend met tientallen **Jan-van-Genten** is tegenwoordig in de winter geen uitzondering meer, maar de 73 die op 4 januari langsvlogen vestigden wel een nieuw uurrecord voor de maand, sinds de start van de tellingen sinds 1972 (JD). De genten maakten deel uit van de grote concentraties viseters in zee. Op 11 januari zaten er 1200 **Futen** bij de Uitwatering van Katwijk (GT). Op 16 januari vlogen 1094 **Roodkeelduikers** langs de zeetrekthut (JD HL). **Alk/Zeekoeten** piekten op 20 januari met 1958 vogels, gevolgd door de **Drieteenmeeuwen** met 836 vogels op 21 januari (JD). Deze concentraties trokken ook een **Grote Jager** (10 januari JD) en een **Middelste Jager** aan (10 januari JD). Op 22 januari vlogen 26 **Grote Zee-eenden** langs (JD HV). Op 24 januari vloog een **IJseend** over zee langs het noordstrand in een groep Zwarte Zee-eenden (CZ). Op 29 januari passeerde een **Parelduiker** langs de zeetrekthut (JD) en op 31 januari een **Zwartkopmeeuw** (JD PS). Bij de Binnenwatering van Katwijk zat op 25 januari een adulte en op 29 januari een **Grote Aalscholver** (GT ea). Overwinterende **Ringmussen** lieten zich zien in het Duinpark (2 op 1 januari), Boerenburg (3 op 25 januari) en in Noordwijkerhout (2 op 31 januari). In het Middengebied overwinterde een groepje **Geelgorzen** met tot 6 vogels op 2 januari (CZ). Een rondzwervende **Raaf** zat op 2 januari in Oud-Leeuwenhorst (GG) en vloog op 30 januari over Willem v.d. Bergh (WB).

februari

Februari begon met wisselvallig en vrij zacht weer. Met een lagedrukgebied boven het noorden van Frankrijk ontstond er op 7 februari een krachtige noordelijke stroming die leidde tot een plotselinge vorstinvall. Die ging gepaard met sneeuw en een harde koude noordoostenwind. De temperatuur daalde ook overdag tot onder vriespunt. De kou hield aan tot 14 februari en zorgde voor een vorstperiode, die we sinds 2013 niet meer hadden meegemaakt. De dooi zette even abrupt in als de kou was gekomen. Met wind uit het zuiden werd het in de derde week zonnig en zeer zacht, voorjaarsachtig weer en temperaturen boven de 10°C.

Op 1 en 6 februari zat de tweedejaars **Grote Aalscholver** weer bij de Binnenwatering Katwijk (BB BS). Langs de zeetrekpost vlogen op 3 februari 144 **Jan-van-Genten**, waarmee ook voor deze maand het uurrecord werd verbroken (JD). Met het invallen van de vorst verdwenen de Jan-van-Genten en pas op 25 februari waren er voor het eerst weer enkele. Op 4 februari trokken **Kleine Rietganzen** massaal naar het noorden met o.a 2000 over Nieuw-Leeuwenhorst (HV). Dezelfde dag zong de eerste **Grote Lijster** in de AWD en was een **Zwarte Ruiter** aanwezig bij het Pindabergje (JW). Vanaf 5 februari begonnen de **Kleine Mantelmeeuwen** terug te keren, met op 6 februari al 42 vogels bij de Binnenwatering Katwijk (AM). Tijdens de vorstperiode verzamelden zich veel zaadeters op een perceel met graan in het Vinkeveld. Van 10 tot 13 februari was er een **Dwerggors** aanwezig (BS ea). Op het perceel verbleven ook 7 **Geelgorzen**, 120 **Rietgorzen**, 130 **Vinken**, 2 **Kepen**, 12 **Kneuen**, 180 **Veldleeuweriken**, 18 **Boomleeuweriken** en 38 **Holenduiven** (BS ea). Een tweede overwinterende groep Geelgorzen zat op 11 februari in het Langeveld (FV). Op 13 februari vloog er een **Zeearend** over het zowel door vogels als vogelaars drukbezochte perceel in het Vinkeveld (WR ea). Dezelfde dag vloog een **Rode Wouw** over Noordwijk aan Zee naar zuid (JD). De vorst bracht **Blauwe Kiekendieven** in beweging. Vanaf 12 februari waren er ca. 4 in ons werkgebied aanwezig en trokken er 5 over (JD ea). Op 14 en 15 februari was er een **Blauwe Kiekendief** aan het jagen in het Vinkeveld (PS BS). Ook **Roerdompen** waren op drift. Op 12 februari was er één aanwezig bij het Oosterduinse Meer en vloog er één over (RJ). Op 21 februari was er één aanwezig in De Klei, op 25 februari vloog er één over de Binnenwatering (PS) en op de 27e zat er één bij de vijver van Nieuw-Leeuwenhorst (HV). Op 14 februari zaten er 20

Dwerggors – 11 februari 2021 Noordwijk - Vinkeveld © René van Rossum

Tafeleenden en 830 **Krakeenden** in een wak van de Maandagse Wetering bij Polder Hoogeweg (JF JD). Op 26 februari was een **Smelleken** aanwezig in de Hogeveense Polder (JB). Een rondzwervende **Raaf** werd niet alleen gezien in de AWD maar bereikte ook de Coepelduynen op 21 en 25 februari (JHa CZ). Met het lenteweer na de vorstperiode arriveerde al op 19 februari de eerste **Kleine Plevier** in De Klei (CZ). Dit is de eerste februariwaarneming voor Noordwijk en bijna twee weken vroeger dan de vroegste waarneming tot nu toe op 4 maart 2009. Vanaf 22 februari was er doortrek van **Rouwkwikstaarten** met o.a. 2 in het Vinkeveld op 25 februari (BS). De eerste Tjiftjaf zong op 21 februari bij het Zwarte Pad Katwijk (AM MD). Op 24 februari vloog de eerste **Grutto** over de Noordduinen (CZ). Op 28 februari was er een **Zwarte Roodstaart** aanwezig in Noordwijk aan Zee, waarschijnlijk een overwinteraar (MP).

Het voorjaarsachtige weer in de derde week van de maand wekte al vroeg de eerste overwinterende vlinders. Op 19 februari vloog het eerste **Klein Koolwitje** (AM) en op 20 februari de eerste **Citroenvlinder** in de Coepelduynen (BS). Op 21 februari verscheen de eerste **Dagpauwoog** in Noordwijk-Binnen (RM) en vloog er een **Gehakelde Aurelia** in de AWD (JW) en langs de Kraaierslaan (JB). De eerste **Kleine Vos** verscheen op 26 februari in de Elsgeesterpolder (MD) en de eerste **Atalanta** vloog die dag in het Langeveld (RG).

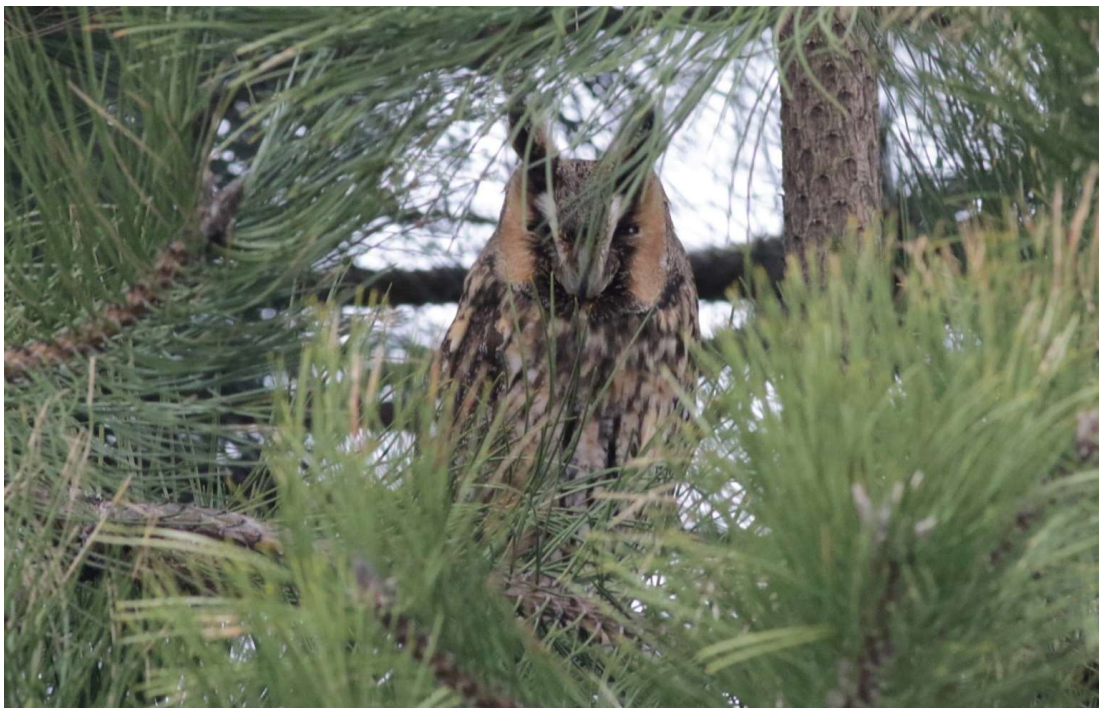
maart

De maand begin met een aantal zonnige dagen, met een oosten tot noordoostenwind. Vanaf 4 maart draaide de wind naar het noorden en waren de dagen relatief koud. In de tweede week van maart werd het met een westelijke stroming wisselvallig en waaide het vaak hard. Na weer een rustige periode kwamen we vanaf 23 maart kwamen we in een zuidelijke stroming terecht die warme lucht aanvoerde uit Zuid-Europa. De laatste drie dagen van de maand was het mooi lenteweer met temperaturen boven de 15 °C.

Kleinste Jager - (adult zomerkleed) 15 maart 2021 Noordwijk - Coepelduynen - strand © Joas de vreugd

Op 2 maart vlogen 8 **Lepelaars** over de Uitwatering van Katwijk (WL). In de wijk Vinkeveld zat op 7 maart een **Ransuil**

Ransuil – 7 maart 2021 Noordwijk-Binnen - wijk Vinkeveld © Wijndeldt Boelema

(WB). Op 15 maart zat een adulte **Kleinste Jager** te pikken aan een dode Zeekoet op het strand van de Coepelduynen (MD ea). Dit is de eerste maartwaarneming niet alleen voor Noordwijk, maar voor Nederland. Bij de Binnenwatering zat op 16 maart een **Kleine Burgemeester** en op 31 maart een **Grote Burgemeester** (AM ea). Op 18 maart zat een **Kleine**

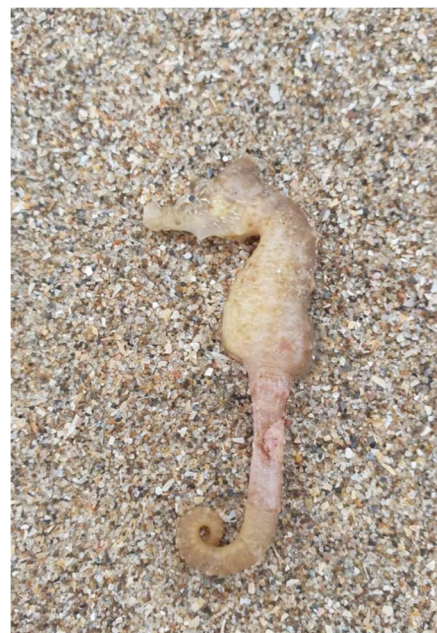

Europese Kanarie – 21 maart 2021 Katwijk aan Zee - Rijnsoever
© Joas de vreugd

langs de zeetrekthut (JD). Op 20 maart trokken een **Blauwe Kiekendief** en een **Bruine Kiekendief** over de Coepelduynen (JR). Op 30 maart vloog een **Zeearend** over Noordwijk aan Zee (CZ). Op 19 maart zat al de eerste **Tapuit** in de Coepelduynen (FK). Een dag eerder zong de eerste **Zwartkop**, in de AWD (AMo). Het warme weer aan het eind van de maand bracht een aantal vroege zomergasten. Op 25 maart zaten de eerste **Blauwborsten** bij Tespelduin in de Hogeveense Polder (MV). Vanaf 26 maart kwamen de **Zwarte Roodstaarten** binnen met de eerste langs de Kraaierslaan op 26 maart (SP). Op 28 maart vlogen de eerste **Boerenzwaluwen** over 's Gravendijck (AM). Op 30 maart zongen de eerste **Boompieper** en de eerste **Fitis** in de Noordduinen (JHa CZ). Op 31 maart arriveerde al de eerste golf **Gele Kwikstaarten** en vlogen er 10 over de Coepelduynen (AM). Over Boerenburg vlogen 2 **Purperreigers** (BS) en een **Oeverzwaluw** over de Coepelduynen (CZ). In de Noordduinen aan de noordrand Noordwijk zaten die dag de eerste 2 **Beflijsters** (JHa).

Op 14 maart spoelde een **Kortsnuitzeepaardje** aan op het strand van de AWD (KK) en op 10 en 15 maart voor de zeetrekthut (RE AT). Op 30 maart vloog er een **Grote Vos** bij de Duindamse Slag (CZ JHa) en op 31 maart al de eerste **Kleine Vuurvlinder** in Rijnsoever (JVr).

Burgemeester bij de Langevelderslag (WV). Op 21 maart zong een man **Europese Kanarie** in Rijnsoever (JVr). Langs de zeetrekpost zette de voorjaarstrek in, met een gevarieerd beeld aan soorten. Van de steltlopers beet de **Bonte Strandloper** het spits af, met 182 op 5 maart, met daarbij ook 4 **Bontbekplevieren** (JD PS TD). Een vroege **Regenwulp** vloog op 17 maart langs (JD). Op 1 maart passeerde een **Topper** (JD), op 6 maart een **Kuifduiker** (JD) en op 14 en 21 maart een **Roodhalsfuut** (JD HO). Op 15 maart vloog een vroege vrouwtje **Smelleken** langs, op 18 maart 13 **Grote Zee-eenden** en op 31 maart 18 **Kluten** (JD). De **Visdief** ging dit jaar de Grote Stern voor en de eerste 2 vlogen al op 20 maart langs de zeetrekthut (JD). Op 21 maart vloog een **Grote Stern** langs het strand van de Noordduinen (CZ) en op 24 maart passeerde de eerste

Kortsnuitzeepaardje -(lengte 5-10 cm) 10 maart 2021 Noordwijk aan Zee - strand
© Ruurd Eisenga

Waarnemers					
AM	Annelies Marijn	HL	Hugo Langezaal	MV	M. van der Veen
AMo	Annelies Moolenaar	HO	Hanneke Oltheten	MW	Maarten Wielstra
AT	Arie Twigt	HV	Hein Verkade	PS	Peter Spierenburg
BB	Bas van der Burg	JB	Joost Bouwmeester	PV	Paul Venderbosch
BS	Bas van Schooten	JD	Jelle van Dijk	RE	Ruurd Eisenga
CB	Cecile Bleijs	JF	Jaap Faber	RG	Reinder Genuit
CZ	Casper Zuyderduyn	JHa	Joël Haasnoot	RJ	Rob Jansson
DT	Dini Thibaudier	JR	Job de Ridder	RM	Rob de Mooij
EV	Els Velzing	JV	Jaap Vink	SP	Sven Pekel
FK	Fred Klootwijk	JVr	Joas de Vreugd	WB	Wijndeldt Boelema
FV	Felix Verschoor	JW	Jan Wierda	WL	Wil Leurs
GB	Gijsbert van der Bent	KK	Kars Klein Wolterink	WR	Wim Rimmelzwaal
GG	Gerjon Gelling	MD	Menno van Duijn	WV	Walter in 't Velt
GT	Gijsbert Twigt	MP	Marijn Prins		

bron: www.waarneming.nl

